

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGÁLDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.



Közlöny...
Egyes szám 6 Kr.
A lap...
Előfizetési helyben...

Hirdetési díj:
Négy hétre...
Hirdetők...
Név nélkül...
Kéziratok...

A király elé.

(r. e.) A 25 darab, kirekesztett Starcevic-párti horvát képviselő — úgy látszik — nem tudja megbocsátani, hogy a párt tagjainak a tartománygyűlésből való kizárása ellen ott semmi óvás sem emeltetett, s azért bosszúból tüntetés rendezett Strossmayer püspök ellen, ki nov. 8-án fog oda érkezni a képtár megnyitására. Ennek megakadályozása s a Starcevic-párt kibékitése okáért a baloldal elhatározta az ülésből távozást, s ezt végre is hajta, bár a kizárás után három napon át résztvevő vitában, így tüntetésével kissé sokáig várt. Híre jár, hogy a Starcevic-párt a királyhoz Bécsbe készült küldöttséget meneszteti, feliratát magánkihallgatáson atnyújtani és a horvát kormányt s a tartománygyűlést bevádolni.

Ez a legújabb zágrábi hír — a mely egyrészt nagyobb botrányt a Starcevic-párt által minden eddig elképzelt, bár zajosabb botránynál, másrészt azonban kapóra jön nekünk, magyaroknak! Szinte szeretnők, hogy a Starcevic-párt ezen lépése ne legyen pusztán fenyegetés, hanem valósuljon meg s jó Starcevicsek csakugyan megválsák a maguk mentijegyét Zágrábtól — Bécsig! Szeretnők, ha nem kapnának előleges intést, melyből utjuk sikertelenségére következtetvén, elmaradna jó alkalma annak, hogy a királyi ítéletét halljuk a Horvátországban többnyire az ő nevében üzött zavargások felett! Mert azon perc fogja megoldani a horvát események rejtélyét, a melyben Starcevic Dávid szemben áll a magyar királlyal.

A magyar királyhoz megy panasza a hős csapat és nem az osztrák császárhoz, legalább így stylizálja a szándékról szóló hírt a zágrábi hivatalos lap, melyből hírnököt merítettük. Eltekintve persze attól, hogy Bécsben keresik a magyar királyt, a mi különben menthető dolog, mert a magyar korona felkent védőjét még a legpuritánabb magyar érzelmetű hazafiak deputációja is legfőlegb csak véletlenségből találhatná meg Budapestén.

És ha már a magyar királyhoz mennek Bécsbe, a horvát kormány és horvát tartománygyűlés bevádolására: ugyan mi következhetik a felség és azon horvátországi híveinek találkozásából, a kiket — a többi között — a király iránt tanusított illoyalitás következtében tiltották ki azon testületből, a melynek tagjává választá meg őket a nép akarata! Ha a király (a mit jól esik nem hinünk) csak egyetlen biztató, vagy csak félremagyarázható szóval is fogadná e vakmerő kalandorokat: akkor az a gyanu, mely a zágrábi posvány eredetét Bécsben keresi, többé nem lenne néma és lappangó: de — mint 1848-ban — égbekiáltana és napnál is fényesebben világítana meg vész-fáklyájával egy századéves aknamunka összes rejtkeit.

Azonban jól esik biznunk a király sokat emlegetett alkotmányos érületében s jól esik reménylenünk, hogy a bécsi fogadtatás kiábrándítandja ezen a magyar állam szentsége ellen fellázadott merénylőket, bárha lelkeik mélyében támogatást és tápot reménylenének Bécsből és a trón mellől.

Nem fogják jó rimnek találni az 1848-iki »Lieber bán-ra 1884-ben azt, hogy »Lieber Starcevic« s a magyar király ajkairól kell meghallaniok azt, hogy Horvátország nem járulhat panaszszal az osztrák császár számolya elé s hogy az ő panaszuk első meghallgatója a magyar kormány s hogy a mit a magyar király, ennek kormánya s Magyarország tekintélye ellen vétettek: azért nagyon méltó büntetést szabott reájuk a zágrábi tartománygyűlés többsége.

Menjenek fel Bécsbe a Starcevicsek, bizton várjuk, hogy maguknak assák a vermet.

És ha egy őszinte királyi szó készlettel lehullásra álcázzák: ugyan folytatják e továbbá is eddigi szerepüket? Vagy megakadnak, mint a rozszeszén, a ki látja, hogy nem számíthat segítségére a sugólyukból!...

Nem folytathatják többé, és ha folytatják — akkor nekünk talán nem soká kell várunk annak megtudására, hogy ugyan mire törekednek hát és kinek a karjaira támaszkodnak?

A magyar delegatio okt. 27-iki ülést Zichy Ferencz mint korelnök nyitotta meg. Korelnök a korjegyzői tisztségre Andrássy Tivadar grófot kéri föl. Tudatja azután, hogy a főrendiház elnökségétől átirat érkezett, mely szerint Haynald Lajos kalocsai bíbornok-érsek és Széchenyi Antal gr. magukat a delegatio munkálataiban való részvét alól fölmenteni kérik. Következett az elnök, alelnök és a jegyzői kar megválasztása. Andrássy Tivadar gr. olvassa a delegatások névsorát. (A delegatások beadják szavazataikat.) Előnkbe a beadott 45 szavazat közül 44 szavazattal megválasztott Tisza Lajos gr.; alelnökké ugyanannyi szavazattal Szilágyi József, jegyzökké Hegedűs Sándor, Rakovszky István, Rudnyánszky József b., egyenkint 44 szavazattal s végül háznagygyű Wodjány Albert b. szünet 44 szavazattal. — Az osztrák delegáció is megtartotta alakuló gyűlését. Dr. Smolka elnök felszólította a delegáció tagjait, hogy adják be szavazataikat a négy jegyzőre. Beadott összesen 53 szavazat, egyhangulag megválasztottak: Attems Ferencz gr., Boungoy de Longueva Károly gr., Montecuccoli Miksa gr. és Griocorcia Miklós. Következett a négy rendező választása. 53 szavazattal egyhangulag megválasztottak: Herberstein János gr., Walterskirchen Ernő br., Brandisz Henrik gr. és dr. Offner János. Ezután az igazoló bizottság tagjait választották meg, hasonlóképen egyhangulag.

A delegációkat fogadta király ő Felsége a szokásos szertartás mellett; tegnap déli 12 órakor az osztrák, egy órakor a magyar delegáció fogadtatott a királyi várak trónteremében.

Az osztrák delegációt Smolka elnök, a magyar delegációt Tisza Lajos gr. elnök vezette. A király két nyelven a következő beszédet mondá:

Hu ragaszkodásuk kifejezését őszinte meglepedéssel veszem.

Utolsó fogadtatásuk alkalmával kifejezhettem azon reményemet, hogy Európa a béke áldásait háborítatlanul fogja élvezni.

E remény teljesült és megnyugvással mondhatom, hogy minden számítás szerint jogosult kilátás van a békét, zavar nélküli munkát és a folyton fejlődő népjólétet biztosító korszakra.

Az összes hatalmakkal, különösen a velünk szomszédos államokkal, a legbarátságosabb viszonyban állunk.

Az orosz és a német császár ő Felségeik legközelebbi történt találkozása nemcsak megadta az óhajtott alkalmat, az orosz császár ház irányában is szíves viszonyomat megújítani, de egyszersmind tanusított tette a három fejedelemekek és kormányaiknak teljes egyetértéséről, mely oda irányul, hogy a népek jólétére oly szükséges béke és köznyugalom alapjai feuntartassanak és biztosítsanak.

A szerződés megkötésénél és kölcsönös bizalmon alapuló ezen egyetértésű oly tiszteletre méltó bekezelő fogadást megkapunk, melynek hatása — mint meg vagyok győződve — nemcsak a mi, hanem minden nepek javára lesz.

A monarchia pénzügyi helyzetét lelkiismeretesen mérlegelve, kormányom arra törekedett, hogy az állandó hadsereg szükségességét annyira korlátozza, a mennyire ez a kiképzés és harczképesség csorbitása nélkül lehetséges volt.

Tengerpartjaink hatályosabb oltalma azonban korszerű védelmi eszközök létesítését követelvén, kormányom az első évben a cselra szükséges összegeket már ezuttal kénytelen igénybe venni.

Bosznában és Herzegovinában kormányom a közigazgatás minden ágaira nézve fokozott tevékenységet igyekezett kifejteni és tényleg ez országok viszonyaiban öröndetes fejlődés mutatkozik. A hadcsapatok állományának befejlesztésére folytatott, és a cziemen kívánt hitel ismét csekélyebb mértékben vétetik igénybe. E tartományok közigazgatási

költségeihez a monarchia hozzájárulása jelenleg sem szükséges.

Meg vagyok győződve, hogy az önökre váró feladatok teljesítése ezuttal is hazafias buzgalom és kipróbált belátásukról fog tanuskodni. Teljes bizalmam kíséri működésüket és e bizalom, valamint királyi kegyelmem benső kifejezése mellett a legszívesebben áldvozióm önöket.

A közös költségvetés.

A közös költségvetésben rendkívüli kiadás gyanánt kerek összegben 7 millió van felvéve, melyből 5 a szárazföldi költség, 2 a haditengerészetre esik. Ettől eltekintve, a költségvetés normálisnak mondható az utóbbi évek tapasztalataihoz mérve.

A magyar kincstár terhére 32.7 millió van előirányozva, mely a mult évek végeredményéhez képest nem nagy összeg ugyan, de a mely csakis úgy válik lehetővé, hogy a közös vármok mintegy 19 milliót tisztán eredményeznek, melyből közel 6 millió esik Magyarország javára. Ezt s a mindenesetre bekövetkező póthiteit is figyelembe véve, kvótánk a jövő évben kerek negyven millióra rug.

A rendkívüli szükséglet több czimnél irányoztatik elő. Mii denek előtt a külügyi tárczánál emeltetnek a konzuli képviselet költségeit. Ezt nem helytelenítjük, sőt tekintettel arra hogy a specifikus magyar kereskedelmi érdekek mily kevés figyelemben részesülnek, még keveseljük is. Még a mostani államjogi helyzetben is a konzularis képviseletben bizonyos dualizmust lehetne és kellene fellállítani.

A hadügyi tárczánál a rendkívüli szükséglet a kézi lőfegyverek tartalékészletének kiegészítésére, a tüzérség szervezet átalakítására, az ostromlővegek tartalékészletének aczelbronz ágyukkal növelésére s aztán Pólandál, Tirol déli határainál, Przemyslél és Krakkónál erőzésre irányoztatik elő.

A tengerészet rendkívüli, valóban nagy szükségletet az előterjesztés a csatázó hajóhad emelésének s a torpedóhajóraj tetemes kiegészítésével indokolja!

A mult évi delegációk által a közös kormányhoz intézett nem nagy horderejű határozatokra a közös kormány készséggel ad oly feleleteket, melyek megérnek annyit, de semmivel se többet, mint a határozatok. Ezek közt legfontosabb volna a területális hadtestrendszere alapuit reform, mely iránt azonban a közös hadügyminiszter se érdemileg, se világosan, se határozottan nem nyilatkozik. — A közösügyi bizottságok intézményétől máskor se, de a mai körülmények közt különösen nem várunk sokat, de a magyar delegációtól megvárja az ország, hogy valóságos tárgyalásait ne albizottságokban és alattomban s ne német nyelven végezze. E rossz szokás, — jegyzi meg az »E-s« — a Tisza-kabinet alatt kapott íbra és sok fontos indokból szükséges azt mielőbb abba hagyni.

A dunamelléki ref. egyházkerület közgyűlését

Budapestben tegnapelőtt d. e. 9 órakor Lónyay Menyhért gróf főgondnok és Sipoz Pál esperes, de ideig püspökké helyettes, nyitották meg. Sipoz Pál mindenekelőtt a püspöki beigtatás megtörténetéről s a lefolyt ünnepeiségekről tett jelentést. A közgyűlés ezt tudomásul vévén, R e v e s z Bálint püspöknek, ki az új püspököt beigtatta, köszönetet szavazott s elhatározta, hogy ezt küldöttség tolmácsolja előtte. Sipoz Pál helyettes püspök ezután felhívta a közgyűlést, hogy választott ezután püspököt legyen a kerületnek, ennek a püspöki teendőket és a hivatali irományait adja át. Szász Károly püspök zajos eljenzések közt foglalta el erre Lónyay gróf főgondnok mellett a társelnöki székét s beszédet intézett a közgyűléshez, melyben utalva tegnapi beszédére, arra szorított, hogy röviden jelezze azokat a teendőket, a miknek megoldását ő mint püspök sürgetni fogja. Ilyenek különösen a Ráday-könyvtár rendezése, a segédlelkészek ügye s a theologusoknak nyújtandó segély kérdése. Végül megjegyzi, hogy ő állását bizalmi állásnak tekinti s abban csupán addig óhaj megmaradni, míg a kerület bizalmával tiszteli meg. Kéri a főgondnokot s a kerületet, hogy őt feladatai teljesítésében támogassák. A tetszéssel fogadott beszéd után áttért a közgyűlés a theologiai akadémia új szabálytervezetének tárgyalására. E szabályzatot szinati ha

tározat alapján egy e czelra kiküldött bizottság dolgozta ki s egész terjedelmében benne van az ez évi júniusban tartott ker. közgyűlés jegyzőkönyvében. A tervezetet csekély módosításokkal elfogadta a közgyűlés. A tanácskozás déli 1 óráig tartott, a mikor is a nap rend többi tárgyaitak letárgyalását s a közgyűlés folytatását holnapra halasztoták.

Belföldi hírek. Berzeviczy Albertnek, a képviselőház tagja kinevezetett Szász Károly helyébe, — s az erre vonatkozó intézkedést már a hivatalos lap is közölte. — A király tegnapelőtt fogadta kihallgatáson Szász Károlyt, az új dunamelléki ref. püspököt, ki az államszolgálatól való fölmentését ment megköszönni. — V a m c o n f e r e n t i a. A kereskedelmi miniszteriumban Matkovics államtitkár elnöklete alatt az osztrák-magyar vámcsonferentia több óráig ülést tartott, a melyen résztvettek az osztrák pénzügy- és kereskedelmi miniszteriumok, valamint a magyar pénzügy- és kereskedelmi miniszteriumok képviselői. A tanácskozások tárgyat kizárólag a betűrendes aranyjegyzékben teendő módosítások képeztek.

Az iparosok figyelmébe.

Közel egy hónapja, hogy az új ipartörvény életbeléptetve lett s ennek folytán az iparosok és ipartársulatok körülményei egyben-másban változást szenvedtek. Ez átalakulás alkalmából több olyan kérdés magyarázatra alkalmat szolgáltató kérdés merült fel, melyekre az illetékes miniszterium hozta és felmerülő esetekben fogja meghozni a döntő határozatot.

Iparosaink érdekeiben ezen elvi jelentőségű határozatokat időközönként közölni fogjuk, s az eddigieket, melyeket tudni minden iparosnak szükséges, adjuk az alábbiakban.

I. Kik lehetnek az ipartanács tagjai? Felmerült eset alkalmából a földm., ipar- és keresk. miniszterium kimondotta, hogy az új ipartörvény 175 §-sa értelmében alakítandó ipartanács tagjai mindenestre a törv. hatóság területén lakó iparosok (kereskedők) közül választandók, egyuttal a közigazg. bizottság tagjai legyenek, épen nem szükséges.

II. Kik lehetnek az ipartestületek tagjai? A miniszterium egy hozzá intézett kérdés alkalmából kijelentette, hogy az alakítandó ipar-testületek tagjai, a törvény 124 §-ra első bekezdése értelmében csakis a képesítéshez kötött mesterséget üző iparosok lehetnek; kereskedők vagy általában képesítéshez nem kötött iparűzők az ipartestületek tagjai nem lehetnek.

III. Azon kérdésre, hogy egyes iparok, melyek nem foglaltatnak a képesítéshez kötött iparok jegyzékében, de az ott felsoroltak alá illenek, besorozhatók-e azon jegyzékbe? az illetékes mini-zter kimondotta, hogy ez a dolog természeténél fogva önként értetik, foltéve természetesen mindig azt, hogy az illető ipar oly mesterség, mely kézmives természeténél fogva rendszerint csak hosszabb gyakorlás utján sajátítható el és foltéve, hogy nem pusztán mint háziipar üzetik.

IV. Rendezett tanácsú város keményseprői munka kerületéhez tartozhatnak-e más községek is? E tekintetben a miniszter következőleg határozott: A keményseprők munkakerületére nézve rendezett tanácsú városokban az ipartörvény 11. §-a folytán a városnak miniszterileg jóváhagyott szabályrendelete az irányadó.

V. Mellőzhető-e a munkakerületre jogosult keményseprő? Egyesek vagy uradalmak a kerületre jogosult keményseprőt nem mellőzhetik, az illető uradalom vagy egyes azóban e mellett esetleg más keményseprőt is alkalmazhat.

VI. A törvény 50. §-ának azon intézkedése, hogy hetivásárokon iparkészítményeket csak helyben lakó iparos van jogosítva eladni, kiterjed-e a nem helyben lakó kereskedőkre is? Az ipargyakorlásának fogalma alá a kereskedés is tartozván, arra nézve kétség egyáltalában nem foroghat fenn, hogy az idézett törvény 50 §-ának intézkedése a kereskedőkre is kiterjed.

VI. Iparhatóságli biztos lehet-e a választható? Iparhatóságli biztos lehet maga a szolgabíró is, vagy helyettese, avagy más tisztviselő, esetleg oly független állású más polgár, a ki az ipartestületnek nem tagja.

VII. Pálinkát nem helyben lakó iparosok (kereskedők) arushatnak-e heti vásáron? A pálinka sem élelmi szernek, sem kerti vagy mezei terménynek nem tekinthető, miért is annak heti vásárokon való áruba bocsátására csak a helyben lakó iparos van jogosítva.

Gazdasági levél Alsó-Ausztriából.

(A debreczeni marhatartó gazdák figyelmébe.)

Mikor a magyar gazda közönség is tele van keserűséggel a fölött, hogy gabonáját nem értékesítheti...

Ez az eset merül itt is fel Alsó-Ausztriában. E tartomány például igen benépesült...

E vidék népe feleje sem néz a szegény gazdának, nem is ért a gazdasági munkához...

Természetes, hogy amire a gyár képes, arra viszont nem képes a szerényebb agricultura...

Van itt nép tehát roppant számban, de az a gazdára nézve — elveszett.

A kezelés alatt levő grófi birtokon a fontosabb gazdasági munkákat természetesen nekem is messze vidékről jött munkásokkal kell végeztetnem...

E vidéken, hol oly hatalmas piac van közelben, mint a bécsi, nem is létezik gazdaság...

Az aratási s rethaszálási munkákat szerződésileg kötelezett csehek teljesítik...

A »DEBRECZEN« TARCZÁJA.

Bevégezve. . . Bevégezve a nap, Pihen bújja, gondja, Az est sötét szájnyát Halkan fölénk vonja.

Egy öreg katona életéből.

Irta: D.-y. I. Júlia (Vége.) „Imádkozzon uram, térjen magába életének ez utolsó percében, kérjen bocsánatot a halottól, mert ön ma megfog halni. — En golyómat ennek a könyvnek első lapjába fogom

segnek is van igen fontos oka kikelni s zugalódni a gabona árak még nem létezett nagymértvű alszállása miatt...

A gazdaságközönség a mai mélyen sújtó körülmények között talán majd tömegesebben elfogadja s magáévá teszi a szakfériak által már régebbi idők óta hangoztatott s célra vezető bölcs tanácsokat...

A viszonyokhoz képest, hol azt az adott körülmények megengedték, vihet a gazda piacra igavonó állatot, mert a jó igavonó állatot ma nap arannyal is megfizetik...

E vidéken, közel Bécshez, a gazdaságközönség gabonát még csak igen kis mértékben becsújtott árba, szükségleteit egyrészt a hustermeles, tejjel gazdag által elért eredményekkel fedezi...

Ea Bécsből körülbelül egy 32 kilométernyire távoltságban eső faluban lakom; a bécsi tejtévevő kereskedő rendszeren egy lován mindennap már az esteli fejéshez itt terem, szerén a tejes hordókkal; jár azután házról-házra, s lázas szívséggel szedi össze „Milimari“-jával a frissen fejt tejet...

E vidéken, hol oly hatalmas piac van közelben, mint a bécsi, nem is létezik gazdaság a mely csirászával összekötve ne volna. A felügyeletem alatt levő csirászat 1825-ben keletkezett, illetőleg ekkor lett intenzívebb csirászatnak berendezve...

Czélunk tisztán a tejjel gazdag, tenyészéssel nincs egybekötve, az öreg, vagy fel nem üzethető tehének egyszerűen eladtnak, s helyökbe újabb fejős tehének — rendszeren a harmadik borjival — állítatnak be; a borjuk 4 hetes korukban eladatnak a szerződésileg lekötött mészárosnak...

A frissen fejt tejt a kigyócsóves szerkezetű tejhűtőbe helyezve, a reggeli s estéi fejés bádóg kannákba öntve, esti 10 órakor indítatik a tollas tejnördő kocsi Bécsbe, a hova az hajnali 1/2 órára megérkezik. Az uradalom

saját bécsi tej-üzletében a tejet 14 kron értékesíti literenként, azonkívül vannak privátvevői, a kik a tejet 9 és 10 kron vásárolják; e vedőkkel az uradalom szerződést köt s tölük cautiót vesz.

Illusztráció képpen az alanti egyszerű számteltől állítom egybe, a melyből kitűnik az uradalmi tejjelgazdaság 1883. évi tisztán direct bevétel s kiadása közötti különbség; nem célozom tüzetes s szakszerű kimutatást készíteni vinni e helyen, mert arra már bővebb térrel kellene rendelkeznem...

Bevétel: Bécsbe szállított 152656 liter tej értéke (14, 10, 9 kr.) 14233 frt 66 kr. Eladott 56 db borju, 3171 kilogramm elősúlyban a 40 kr. 1268 frt 40 kr., eladott 45 db kisorolt mustra tehén árából 3974 frt 20 kr., eladott 1 db kisorolt mustra bika árából 175 frt 50 kr., összesen = 20141 frt 76 krajczár.

Kiadás: Vásárolt 35 db. Mariehofi s lavantali fejős tehénért 4923 frt, vásárolt 1 db tiroli 1/4 éves tenyészbikaért 150 frt., Liesugi sörfőzdehől hozott szaladcsira, továbbá repce pogácsa, árpa dara, buzakorpa felszámítás 2644 frt 34 kr. Bécsi bolt haszonbérlet, jövedelmi, fogyasztási adók; a boltban alkalmazott tejárusnő s tejkihordónő évi fizetése 1031 frt 24 kr., különféle kiadások, mint napdíj a kocsioknak, kocsivilágítási költség, vándorköltség, istállópenz Bécsben, a tejes-ede-nyek részére vásárolt olombárca, golyos beszerzése 664 frt 29 kr., két tejjethordó kocsi évi közpénz fizetése 526 frt., csirászati személyes évi közpénz fizetése 1623 frt 75 kr., 4 db tejjethordó ló évi abrakolása s patkolási költsége 538 frt 20 kr., 2 db tollas kocsi javítási költsége, bádógos számla, (a tejes edények javításától) 102 frt, összesen = 12102 frt 82 kr. Mutatkozik többlet 8038 frt 94 kr. — p. — a.

A symphonia hangversenyekről.

(Egy kis elmélet zenei szempontból.) Debreczen, 1884. okt. 29. Ha valaha csekélység fontos dologra tudta magát emelni, egy 39-ik gyalogezred helyben állomásozó zenekaráról lehet ezt állítani. Most midőn a birkering, hogy ő symphonia hangversenyek szándékot előadni, s a midőn zenei tekinteteket szóba akarunk hozni, itt az ideje, ezen zenekarról s karnagyáról, Czapek Péter úrról, bővebben megemlékezni.

Még nem olyan távol az az idő, a midőn a 39-ik ezred zenekara indulól által örvendeztette a hadsereg és a kivonulók utána tóduló néptömeg fölét; de csakis indulójával Nagyszerű haladást tanúsítottak a mult esztendőben behozott sétahangversenyek alkalmával előadott nagyobb zenedarabok és ha személyes véleményünk valahogy csak latba esne, a Wagner: Lohengrinjének előadásáért nyújtottunk palmat és babért a karnagy úrnak.

Igenis, palmat és babért, mert kettős jutalom és kitüntetés illeti azon férfit, aki némelykor a zeneszót csakis alapeleivel jártas katonákból egész a virtuositásig kiképzett zeneszöveget tud előállítani! Furcsa teremtménye Urunk Istenünknek is az a katonabanda tagja. A subordináció, mely a zeneszónál ép úgy érvényben és tiszteletben tartatik, mint a hadseregnel, eltiltja, elnyomja az ember bensőjében minden saját akaratot, minden érzést, csak a kötelességűdés apólosa egyetlen czélul van kitűzve. És jó zenesz pedig csakis az, aki, akár milyen hangszert kezel, érez és átérz, érzelmeit visszatudja adni és ezáltal éreztetni. És ha a katonai zenesz ennek megfelel, tudjuk,

hogy ez csakis a karmester műve. Nagy es nehez egy feladat, majdnem munkának nevezhető egy sereg, némelykor nem is igen művelt legénybe beönteni azt a tudományt, melyet nagy betűvel zené nek nevezünk, és mely a szebb es dicsebb iránti főgöngyö lelkekre oly nagy mértékben hathat, másrészt az sem kis áldozatába került Czapek karnagnak, ki maga sem hazánk szülöttje, önmagáévá tenni a mi magy a r zenéket, és ha már ezt is elérte, (s miért ne tudjon a nem magyar is lelkesülni notánkon?) mily buzgó fáradságtalanság, mily lelkiismeretes kötelességtudás kell hozzá, egy nagyobb részt cseh elemekből összeállított zenekarnál a magyar zenét otthonosítani.

Es itt mindjárt feltűnő azon zeneszeti oldala e kérdésnek: „Mit játszik a 39-ik és mivel itt állomásozik, helyi érdekű zenekar?” — a mely kérdést fennebb említett. Városunkban, a hol oly szép arányban dominál az intelligencia, a zenekérdés beható fontossággal bír. Azt hisszük, hogy a tel közeledek miatt most van a legjobb alkalom ezen kérdés némi megoldására.

Az első lépést tagadatlanul derék szingegzőtárnak, Krecsányi Ignác ur tette meg, a midőn a tetszhalon operát új életre hozta vissza. Hogy volt-e haszna benne, azt ő tudja; de tapasztalva, hogy Krecsányi a l a morális nyereséggel több minden hasznosulésnál, irigylejűk azon tudatát, hogy oly k i t ű n ő sikerrel tette meg ezen első lépést. Mert hisz épen az ő pályáján, mely a pecuniári sikert kell hogy számba vegye, annál dicsőítőbb, ha minden áldozata, fáradsága azon czél felé halad, melyre hazafisága vezeteti hazájának és népének a művészetben azon fokra való emelését elérni, mely egész kulturánkra, eltűnkre és családi tűzhelyünkre oly nagy befolyással bír.

Az hiszem, hogy ezek szerint K r e c s á n y i mellett okvetlenül is elfér Czapek Péter karnagy ur, kit ugyanazon zsel elérésére nem a hasznáig buzdította; hisz ő más hazájában, más népre hat zenéjével és még sem rettent vissza azon gondolatól, nálunk Debreczenben symphonia hangversenyt rendezni; s alig szülemlet meg e gondolat agrában, óriási erővel megküzdi az előtte felhalmozott akadályokkal és ime — a tett véghezvitele előtt állunk.

De a legnagyobb akadályok még hátra vannak: a közvélemény és a közönség részvétele sége.

A közvélemény (és itt az újságokról tekintve, csakis e város lakosság nézetéről beszélünk) alig, hogy bámulatától visszatérni fog, biztossak vagyunk benne, terd karokkal fogadja majd e hangversenyeket. Mert hát igaz, hogy bámulatba ejtet majdnem mindenkit, aki megérti, mi egy symphonia hangverseny, az a hír, hogy a 39-ik ezred zenekara ilyeneket adand elő hangversenyén. Az a zenekar, mely külön tőkejéből, alapjából tartja fenn magát s karmesterét, csudálatos dologt visz végbe egy művészi, mint pénzbeli tekintetben ezen szándékával. Tudva van, hogy a tisztek fizetéseikből, lelkesező gavaliorok adkozásaiból és az zene legényiség krajczáraiból alakult a zenetöke. Ebből eltartják a karmester, a mi ezentel elfog esni, mert mint hivatalnok vagy tisztviselő, fizetése az állam által rendszabályoztatik; továbbá a kóták, hangszerek is ezen alapról szerzetettek meg. Egy symphonia hangversenyek, pedig igen sok kótákat kíván meg, ha azt változatos műsor által élvezetessé akarják tenni. Be kell tehát ösmernünk, hogy nem csekély pénzbeli áldozatot fordított eszméje va ósítására Czapek karnagy ur.

Művészeti tekintetben kiemelendő, hogy mennyi idő, mennyi fáradságha kerül 4 esztélyre szánt symphoniákat betanítani. S nemcsak betanítást kellett gyakorolni; Czapek urban a zenekarnak szüksége volt egy derék interpretálóknak, mely a symphoniákban rejtett érzelmeiket és az azokban bensőleg körülirt

külvilági prósi dolgok megmagyarozni, azt érteni tenni képtelen volt. H e nemes feladatának, mával fogjuk tapasztaljuk gyök rőla győződivé, ügyes keze itt is csak.

Most tehát a zenekön van a sor, ezen való is mi sikerét bizony mulatos olcsó áraktól, s z i s e m p o n t t a h a n g v e r s e n y e k s e l h e t j ű k, de máskében czelszerűnek tal publicum sokkal művelte aláírasi ívek egytől-egynek, szavatainak szer mert kezdeményezés, s k a t, mert ha — a mi nagy termet szufolási megfog telni, nem láth a zeneszék működésén pótlását. De úgy vagyunk melegségek a l a K r e c s á n y i s i k e r r e l .

A műértő közönség kalmat 2 ókbl, először nosat támogatssa, másod ber classikus zenében is ha az a ritkaságok köz hangversenyek úgy is meg váltak.

Helyi hírek.

* Az egyházkerület érkezett haza a fővárosi lékúnepegyelőről s Szász pelyes leigtatásáról, a t a tisztántul ref. egyházke döttség kiváló szerepre küldöttség szombaton ism váradra, a hol vasárnap ref. templom fennállásá loját, a mikor Révész Balj pásztori beszédek.

* Halottak napja. A szokások kiviágítás a t idén, miután november es s a r n a p e s t e f o g m e g t a l o g y á z i s t e n t i s z t e t e t p e m b e r h o 3 - a n .

* Az árvákért. Nag nak a munkálatok a ref. zottságnál az egyházi ár ügyben. Sebess György az ügy élén, a hol vasárnap gólkodik, hogy a szegény tásanak teli meleg ruhák szik, az idő sem akar öltönyre.

* Színház. Hétfőn f. h Costa „Egy magyar husz című 5 felvonású enek színe. Daczára a fertelmé majdnem teljesen megtelt. nően mulatott. Ö r l e y F j á t s z o t t a a h á z i s á r k á n y t , s z e n m e g v a l t o z t a t . K r e c s á n y i p o m p á s z a k a c s n e v o l t s h t e k a , k ö z p o n t j á t v e g z e t e . (Vendelő) úljog behizonyi dalu színeszt birunk benne frainú completját nem győz tek még V a c z y V i l m a (E Mihály (a káplár), N e m e s (Ródi), P á l i f f y (Bumana Vilma (Paulin) H a l m a N y i l a s s y (Nepomuk) t o z t a k a z e s t s i k e r e b e n . — R i p p v a n W i n k l e r t a d á s k i t ű n ő v o l t , m e g e m m a y n é (Lisbeth) ma má volt s egészen érvényre e harmadik felvonás „levél nyílt ragyogtatni coloratú bordalát hével, tüzzelet h hajjal bájos jelenség volt

* Vasúti baleset. A vonata tegnap a „Bika“ sz utját folytatni, mert mozd érte, hogy kifogyott belő gőze. Valóban gyönyörű két személykocsiból álló látni, egész a nagyujtatóig, a kemény a tüzszikrákat c mozdonyvezető egy egész használt, míg a regulátorja heti, hogy — nincs több akkor közlekedhetett az i midőn ezt a gőzmalomtól mozdonyra rendeltetésű állou minap felemeltük, hogy többi vasutak üzletszabályza ezek fogalmi szabályzata tudjuk, mert ha igen kíván napi vonatfentartóztatást a nevezve látni, mert nem vasutól, mely a közlekedés köteles a miniszteriumhoz b balesetet a g ő z h i á n y á t e t n e f e l . K é t h i b a i s k ö v e t a t o l o m o z d o n y n e m v o l t e l z á r l a p v a l , p e d i g a v o n a t m o z d o n y a l t a l e l e t t f e d v e l e h e t e t t v o l n a ; m á s o d s z o r n e m s z a b á d , h o g y a m i n t e h a l l o t t u k , a t o l o m o z d o n y r ó j á k a c s e n g é s k i t é r e s z e s t , h a n e m e z a v o n a t e l e i s m ű k ö d ő m o z d o n y s e m é l y l e t t v o l n a .

* Nyomdászjubiläum. k l r . v á r o s n y o m d a i

hozzám jött el: korántsem, hogy tölem bucsuzzon, hanem, hogy Trostot utójára szívéhez szoríthassa.

Szegény öreg. Csak nézte darabig s könnyező szeméit törölgötte, nagy, veres zsebkendőjével. Felemeite simogatta, kebléhez szorítá s ott mormogott neki.

„Trost, jó kutyám, kedves kutyuskám, hatvanéztendő örömtelen életemnek egyetlen barátja, eljöttem, hogy megvizelek utójára. Lásd én úgy szerettem volna szeretni s hatvan esztendő alatt nem akadtam kebelre, mely vonzódtat volna hozzám. Kis kutyám, te azt nem tudod, milyen nagyon fáj az, ha az embert csatába küldik és nincs senkije a ki mondandó: „vigyázz magadra, lásd, ha meghalsz én szomorú leszek.

Mikor a golyó-záporban tudja az ember, ha meghal senki meg nem siratja. Mikor mint győztes hazatér és senki nem örül neki.

Ilyen volt az én életem, míg téged meg nem ösmertelek.

Először téged sem mertelek szeretni, mert azt hittem, úgy teszel mint az emberek, megharagsz érte.

Te meg nem haraptál, a hátam mellett meg nem ugattál, jó kutyuska voltál, nekem szót fogadtál. Még ha czukrot nem adtam is, keresztül ugrottam kardomat, még ha szidtalak is nyaltad a kezemet. Hogyha te embernek születnél volna! Már husz esztendeje vagyok ebben a városban, minden ziget-zugát ösmérem, ez ez

embernek köszönök az utcán s egyik után sem fog fájni a szívem. — de hogy téged itt kell hagyni kutyuskám lásd az rosszul esik.

Most megsimogattak utójára, ezt a darab czukrot nekem adom utójára s elhagylak, de ha már nagyon fog fájni utannad a szívem, hogy ha már nélkülöd tovább nem élhetek, — ejjövek, meglátogatlak.

Megölelte, megcsókolta, letette s indulni akart kifelé.

„Kapitány ur! vigye magával trostot, önnem adom.”

„Mit! Ön nekem adja trostot?” s arczán oly boldogság ömlött el, hogy nem sajnáltam érte, megvalmi kedves kutyámtól. — szegény, legalább egyszer életében boldog volt.

Felkapta megölelte, megcsókolta! „Jer velem kedves edes kutyuskám, nem válnék el, lásd a hadnagy ur, hogy ne kelljen engem többet látnia, inkább nekem ad.”

„Hadnagy ur köszönöm a kutyát, jó gazdája leszek.”

Ezentul minden vasárnap reggel kaptam egy csehországi kis városka bélyegével jegyzett levelet, mindig ez volt beírva: „Trost jó, trost egészséges.”

Egy vasárnap partie czédulát kaptam, a város, melyre pénzcsekkét hagyta, tudatta hajdan ezrede tisztikarával, — Vendel váratlanul történt halálát. Kérdezősködésünkre megtudtuk, hogy trost megdöglött s szegény Vendel nélküle nem élhetvén, arra a színegre a min kutyáját szokta volt vezetni, — felkötötte magát.

külvilági prózai dolgok poetikai fényoldalait megmagyarázni, azt átértetni és visszaadhatóvá tenni kénytelen volt. Hogy mennyire felelt meg a nemes feladatának, a hangversenyek alkalmával fogjuk tapasztalni, de eleve is megvagyunk róla győződve, hogy Czapek ur ügyes keze itt is csak sikert fog előidézni.

Most tehát a zenebarátok és kedvelőkön van a sor, ezen városunkra nézve epochális mű sikerét biztosítani. Eltekintve a bámulatos olcsó áraktól, melyeket mi művészi szempontból symphonia hangversenyeknél nem helyes elhettünk, de másrészt a közönség érdekében czélszerűnek találunk, — a debreczeni publicum sokkal műveltebb, mintsem, hogy az aláírási iverk egytől-egyig mind meg ne teljenek, számításuk szerint Czapek ur csak — mert kezdeményezés, szabhatott oly olcsó árakat, mert ha — a mint hisszük — a „Bika“ nagy terne zsufolásig is mind a négyszer megfog telni, nem láthatja fáradozásainak és a zeneségek működésének a bevetelben való pótlását. De úgy vagyunk, hogy ő is, a banda is meglegszik a K r e c s á n y i a m o r á l i s sikerrel.

A műértő közönség ragadja meg ezen alkalmat 2 okból, először az újat, jót és hasznosat támogassa, másodsor a műveltebb ember classikus zenében is lelhet élvezetet, pláne ha az a ritkaságok közé tartozik. Hymemű hangversenyek úgy is mostanában divattá váltak.

Helyi hírek.

* Az egyházköriületi küldöttség tegnap érkezett haza a fővárosból a Török Pál emlékműnépélyéről s Szász Károly püspök ünnepélyes beiktatásáról, a hol, mint előre jelzők, a tisztultul ref. egyházköriület tekintélyer küldöttsége kiváló szerepe volt hivatva. Ez a küldöttség szombaton ismét utra megy; Nagyváradra, a hol vasárnap tartják az újvárosi ref. templom fennállításának százados évfordulóját, a mikor Révész Bálint püspök is tart főpásztori beszédet.

* Halottak napja. A Mindszentek napján szokásos kivágás a kath. temetőben az idén, miután november elseje szombatra esik, s azon este ünnepélyek nem tarthatók, vasárnap este fog megtartani, a halottakért való gyászistentisztelet pedig hétfőn november hó 3-án.

* Az árvákért. Nagy buzgalommal folynak a munkálatok a ref. egyház árvagyűjti bizottságnál az egyházi árvák ruhával ellátása ügyében. Sebess György bizottsági elnök áll az ügy élén, a ki fáradszón odaadással buzgólkodik, hogy a szegény árvák mielőbb ellátassanak téli meleg ruhákkal. Bizony úgy látszik, az idő sem akar már soká várni a jó időnyre.

* Színház. Hétfőn f. hó 27-én szinpadunkon Costa „Egy magyar huszár káplár Bécseben“ című 5 felvonásos enekes bohózatát került színre. Daczára a fertelmes időnek, a nézőtér majdnem teljesen megtelt és a közönség kitünően mulatott. Örley Flóra (Teréz) élenken játszott a házi sárkányt, akit a szerlem egészen megváltoztat. K r e c s á n y i n é (Zsuzsi) pompás szakácsné volt s humoról duzzadó játéka, központját végezte a darabban. Borand (Vendelin) ujlág bebizonyította, mily sok oldalú szeszét bírunk benne s „rari-rari“ refrainú completját nem győzték ujrán. Tetszetek még V á c z y Vilma (Rumpelsburg) K i s s Mihály (a káplár), N é m e t h (Limpel) S a j ó (Ródi), P á l f f y (Baumann) K ü k e m e z e y Vilma (Paulin) H a l m a y (Doktor Falke) N y i l a s y (Nepomuk) kik mindnyájan hoztunk az est sikerében. — Kedden, f. hó 28-án „R i p p v a n W i n k l e r“ ismételték. Az előadás kitünően volt, megemlítjük, hogy H a l m a y n é (Lisbeth) ma már teljesen hangjánál volt s egészen érvényre emelte partitját. A harmadik felvonás „levél ariájában“, alkalmá nyílt ragyogtatni coloraturáját s a 2-ik felv. borsalát hévvel, tüzzel énekelte, míg a szöke áhajtál bajlóló jeleenség volt.

* Vasúti baleset. A helyi vasút 18 számú vonata tegnap a „Bika“ szállodánál nem tudta utat folytatni, mert mozdonyát az a baleset érte, hogy kifogyott belőle — a szusz, t. i. gőze. Valóban gyönyörű egy látvány volt a két személykocsiból álló vonatot vészorogni látni, egész a nagyujtáig, mert daczára, hogy a kémény a tüzzsikrákat csak úgy hánysa s a mozdonyvezető úgy egész pakli „masinát“ elhasznált, míg a regulátorján a sötétben kiveheli, hogy — nincs több gőz, a vonat csak akkor közlekedhetett az indóház felé tovább, midőn ezt a gőzmalomtól érkezett tehervonat mozdonya rendeltetési állomására tolt. Már a minap felemlítettük, hogy a helyi vasútra a többi vasutak üzletszabályzatai mervadók, hogy ezek forgalmi szabályzatai is azok, azt nem tudjuk, mert ha igen kíváncsiak volnánk a tegnapi vonatfentartóztatást a menet-levélbe megnevezve látni, mert nem tetelezhető fel egy vasutól, mely a közlekedési jelentést naponta köteles a miniszteriumhoz beküldeni, hogy egy balesetet a g ő z h i á n y által okozottak tünnetne fel. Két hiba is követtetett el. Először a toló mozdony nem volt ellátva a szükséges zárlámpával, pedig a vonat zárlámpája, mely e mozdony által éleszt fedve, reá aka-mazható lehetett volna; másodsor ez is igen fontos, nem szabad, hogy a mint ezt a „Bika“ előtt hallottuk, a toló mozdonyról a vonat végén adják a csengő és kitérésre figyelmeztető jelzést, hanem ez a vonat élén levő, habár nem is működő mozdony vezetőknek kötelessége lett volna.

* Nyomdászjubileum. Debreczen sz. kir. város nyomdaiszemélyzete

meghívókat bocsájtott ki az 1884 november hó 9 F r i c s József ügyvezetői 25 éves működésének emlékére rendezendő jubileumhoz. A meghívók izléssel vannak kiállítva s azok élén a jubilaumszám sikerült arcképe látható, fehér domboru nyomásban a városi és nyomdászai czimer. — Az ünnepély a város háza nagy tanácstermében d. e. 10 órakor tartatik. Sorrendje: 1) „Szózat“, a debr. dalárda által. 2) „Megnyitó beszéd“. 3) Alkalmi dal a debr. dalárda által. 4) Az ünnepélyvázlatos életirata. 5) „Hymnus“ a debr. dalárda által. — Disztribúció: „Arany Bika“ című szálloda éttermében d. u. 2 órakor. Egy teríték ára 2 frt. Ebédjegyek kaphatók az alatt megnevezett helyeken hol aláírási iverk fektetve le. A helybeli lapok szerkesztésében, ifj. Csáthy Károly, Le Wittner Győző és Telegdy K. Lajos könyv és műkereskedésében, S c h v a r c z Máté és P o n g r á c G é z a urak papírüzleteiben.

— Az utcáról. A : Milyen pártos tartozik Balogh Mihály városi főmérnök ur? B : Mindenesetre a kormánypártos! A : De bizony a h a b a r é k-hoz! B : Hogy-hogy? A : Hát csak úgy, hogy azzal a habakkal, a mennyit ő táplál és tartogataz utcákon — akár páravezetnek is megtehetnék!

* Szüret. Az Érm-ilek nagy részén cifra nyomorúság közt lemozogtak valahogy a szüretelési idején, nagyon közönséges eredményel. S mint értesülünk, a Hegyalján ma fognak a szüreteléshez, s ott jó termésre van kilátás. Nagyon elkéstek most Szatmárra is a szürettel, csak pár napja, hogy a szatmári hegyen megkezdtek a szőlőszedést. Beregben pedig már vágvadva isszák az idei szőlőtermés itteni levét.

* Érdekes hymenhir. Báró Prónai Gábor, a debreczeni függ. párt szerető tisztelt volt képviselőjelöltje — eljegyezte Telekí Anna grófkisasszonyt, özv. gróf Teleki Sándorné leányát, a horvát bán sógornejét. Áldásunk a szép frigyhez!

* Kiállítási ügy. Több oldalról felmerült kíváncsággal folytatn, hogy 1885 évi budapesti országos kiállítását IV. csoportjaiban (állati termények) a részletes programtól eltérőleg idei gyapju helyett, — jövő évi gyapju kiállítás is megengedtessek: a kiállítás országos bizottság tekintettel azon körülményre, hogy a kiállítandó tárgyak jövő évi márczius hó 1-től 15-ig Budapestre szállítandók, s ez ideig a jövő évi nyírás gyapju a kiállításra még alig volna elkészíthető — olynemű intézkedést tett, hogy a gazdaközönség a folyó évi nyírás már bejelentett gyapjuat rendez időben ugyan beküldi, szabadságában áll azonban e gyapju terméket 1885. évi június 15-ig jövő évi nyírásu gyapjuval helyettesíteni. — Megjegyeztetvén, hogy a két különböző évből származó gyapju termékek külön-külön fognak bírálat alá vetetni. Debreczen, okt. 27. A debreczeni kerületi kiállítási bizottság.

* Czélszerűnek bizonyult a gyümölcs, de kivált a gabna és tengerivásárnak hatvanötzetaság terére történt áthelyezése. Az adóknak és vevőknek egyaránt nagy biztosítékul szolgál a már rendez működésének átjött ügynevezett szekermáza, a melyvel teljes biztonsággal megmerhetik a szekéren levő terményeket. Ezt a körülményt nagyon ajánljuk különösen a vevők figyelmébe, mert ez által a lelketlen üzerek szeihámosságának vágják útját.

* A Gőrgyegyben a debreczeni honvédegyet vasárnap értekezletet fog tartani. — A főiskolai ifjúság mozgalma ugyanez ügyben szintén nagy hullámokat ver.

* A debr. 1848-9-ki honvéd egylet 1884. nov. 2-án d. e. 11 órakor a csizmadia szímben közgyűlést tart, melyre az egylet tagjai bajtársi szeretettel meghívataknak.

* Fosztogatás. Pár nap előtt történt, hogy a boldogfalvai kert mellett ismeretlen tettesek egy szegény embert minden ruhájától megfosztottak. Ugyanitt másnap este szintén történt fosztogatás. A rendőrségnek azonban az ügyről nem tétetett jelentés.

* A helybeli iparoskör tegnap este tartott választmányi ülésében elhatározta, hogy teli táncvizsgálmát jövő év január havában fogja megtartani. — A bál előkelő gyszersmint Huber Józsefet választotta meg.

* Számle. A szabadságot tartalékos és póttartalékos közbizsádseregbeli katonák ellenőrzési szemléje november 8-án tartatik meg a csapó utcazi laktanyában.

* Foglalkozást keres mint hivataloszolga, kifutó, vagy urasági inas egy jó külsejű s e minőségekben már alkalmazott fiatal ember. Bővebbet a szerkesztőség utján.

Hazánk s a külföld.

— A kassai függetlenség párt nevében, az elnök és a tikkár „k ö l t ö i r e m l á t á s n a k“ nyilvánítták Jókai Mórnak azon állítását, hogy a mint ifyefalvi beszédeben mondotta) Kassa a panszlavizmus által való elárasztatás veszélyében forogna. Magunk is úgy véjük megis irtuk a beszéd alkalmával, hogy Jókai Mórnak fogalma sincsen az általa képviselt kerület nemzetiségi viszonyairól.

— Halálözág. Ugron Lázár, Ugron Gábor és Ákos országos képviselőktől, volt felső-fejérmegyei főispán, udvarhelyszéki főkirálybíró és főrendiházi királyi meghívott, szombatfalvi birtokán szélhűdés következtében meghalt. — Széll Kristóf kir. táblai nyug. tanácselnök meghalt 75 éves korában.

* Nagy lopás. Szegeden a honvédszárnypénztárból eddig még ismeretlen tettes 4772 frt készpénzt és egy 100 frt értékű 29. szá-

mu 1751. sorozatu földhitel-sorsjegyet ellopott.

— Alapítvány a hírlapírói nyugdíjintézet javára. A magyar kir. dalmásziuház évenként három jétéhony czélú előadást rendez. Ezen előadások jövedelmének egyrésze a dalmásziuház igazgatóságát illetvén, ez utóbbi — báró Podmaniczky Frigyes intendáns kezdeményezése folytán — elhatározta, hogy ezen forrásból eredő számlája terhére 2000 frttal a hírlapírói nyugdíjintézet alapító sorába lép. A dalmásziuház igazgatóságának ezen elhatározása folytán az egész 2000 frtnyi összeg már a napokban az intézetnek kifizetett.

— A cumberlandi herczeg manifesztuma. Melyről lapunk már megemlékezett, — szerint így hangzik. „Mi Ernő Agost, Isten kegyelméből braunschweigi és lüneburgi herczeg, nagybritanniai és irlandi királyi herczeg, cumberlandi herczeg stb. adjuk ezennel mindenkinék tudtára: Hogy miután tetszett az isteni gondviselés kifürkészhetlen akaratának, nagyrabecsült nagybátyánkat s rokonunkat, Vilmos braunschweigi és lüneburg-liehdendherczegét a mai napon az elők közül kiszólitani, ezáltal pedig az örökös Braunschweig herczegség uralkodásában reánk szállott, a braunschweig-lüneburgi házunkban fennálló jogoknál fogva: a braunschweigi herczegség összes hatóságainak, szolgálainak, hűbéreseinek s alattvalóinak kegyelmünket küldjük s ezennel kijelentjük, hogy a jelen kibocsátványval a braunschweigi herczegséget birtokba veszszük s annak kormányára lépünk. A herczegség fölötti kormányzást a német birodalom alkotmányához s az ország alkotmányhoz képest fogjuk gyakorolni s fejedelmi szavunkra jelentjük ki az 1832. okt. 12-ki orsz. törvény 4. §-ában foglalt határozattal megegyezőleg, hogy az országos alkotmány minden rendelkezésében fenntartani s védeni kívánjuk. Minden állami szolgát, az egyházi ügy, mint a világi rendteket, megerősítjük állásaikban. Minden alattvalóinkat elvárjuk, hogy mindig hűséggel és szeretettel fognak hozzánk viseltetni. Ellenben megígérjük, hogy mint dicsőült elődünk, az ország javát egyenlő hajlandósággal fogjuk mindig szem előtt tartani. A hódolat elfogadása tárgyában szükségeseget legközelebb fogjuk elrendelni. Kelt Gmundenben, az 1884-ik évnek október hó 18-án. Ernő Agost.“

* Foglalás. Hítel érdemlő forrásból eredő hír szerint a felkelőknek sikerült Khartum városát hatalmukba ejteni. Hivatalos körökben ez eredményről mitsem akarnak tudni. N i s b o l távirják, hogy Nelesben az albákok föllázadtak, három falvat kifosztottak és elhagyva szöktak és a lakosságot fölkoncolták.

Muzsák.

— Az akadémia összes ülése. Ünnepélyes ülése volt tegnapelőtt délután a magyar tudományos akadémiánál; ünnepélyessé tette a kalocsai bibornok-érsek megjelenése, kinek emlékbeszéde meghallgatására nemcsak az akadémia előbbkelő tagjai jöltek össze, hanem demisia hölgyközönség is jelent meg. Dr. Haynald Lajos az akadémia tiszteletbeli tagja, az akadémiának egyik kultagja Dr. Fenzl Ede természetudós fölött tartott emékbészédet, az összes ülésnek ez képezte fő tárgyát s ezenkívül csak néhány jelentéktelen folyó ügyet jelentett be Fakkói Vilmos fölttár.

— Gróf Teleky Sándor szomszédja. Pompás anekdotát beszél el az örökhé ifju Teleky Sándor gróf a „Magyar Salon“ most megjelent novemberi számában. Van nekem — ugymond — egy unalmas szomszédom, mindig akkor jön a nyakamra, mikor legtöbb dolgom van. Úgy látszik, jól tölti az időt velem, mert alig tudok tőle menekülni. Két nagy fogatkozása van: mindig kérdez mint egy vizsgáló bíró és kíváncsi, mint egy macska. Mikor a „Consummatum est“ — et kiállították Párisban, irtam Munkácsynak és kértem, sziveskedne nekem egy fényképet küldeni, hogy legyen fogalmam a kép kompozíciójáról. Válaszában azt írja: nem küldhetek neked fényképet, mert nincsen és addig nem is lesz, míg az aczélcárcz el nem készül, de hogy fogalmad legyen, ide krikszlirozom. Majd kiugrottam börtömből örömmömben. Az unalmas szomszéd nálam volt, látván szememben örömet, szokott kíváncsiságával kérni: „Kitől kapott levelet? — „Munkácsytól? — „Párisból? — „Párisból.“ — „Szabad látnom? — „Tessék.“ — „Ez az ő írása? — „Az övé.“ — „És ez a rajz? — „Az is! — „Na kérem alásan az én Jóska íam szebben rajzol és az írást nem is lehet összehasonlítani a Munkácsyval.“ — Ezt a sajátkezű vázlatát és sajátkezű írását a mesternek közli a „Magyar Salon“ novemberi füzetébe, mely Munkácsynak van szentelve. Közli a mester összes híres festményeit, szülőházát, színes arcképét és ir róla Jókai, gróf Teleky Sándor, Tepey Károly, Pataky László, Szana Tamás. A „Magyar Salon, hazánk legkitünőbb képes havi folyóirata novemberi díszes füzetének tarlma továbbá: Jókai és Borostyáni eredeti regényei, Ábrányi és Szabó Endre költeményei, Vajda János irodalmi czikke, az operaház külseje és belseje, az összes operai ői és férfi személyzet arcképei, Kürthy Emil Csillag Terézről a művésznő arcképeval Tábori Róbert királylátogatás Aradon (12 képpel) Májor Istv. püsp. a drégeli emlékkápolnáról képpel. Sport rendk. sikerült lövészny képekkel. Egyveleg sok érdekes apróságokkal, Humor, Divat, Jutalomdíjas talányok stb. A „Magyar Salon“ novemberi füzetéhez hasonló, irodalmunkban még nem jelent meg. E kitünő folyóirat ára egész évre 7 frt, fél évre 3 frt

50 kr, negyedévre 1 frt 75 kr. Megrendelhető a „Magyar Salon“ hivatalában Budapest, Dobány-utca 12. sz. Melegen ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe.

Színház. Holnap, csütörtökön, f. h. 30-án: „Csökönszerzett vőlegény“ bohózat.

Felelős szerkesztő: Gáspár Imre. Kiadó: Kutasi Imre.

Nyil-tér.) Nyilatkozat.

Rechnitz Frigyes Bódognak a Debreczen tegnapi számában közzé tett nyilatkozatára álljon itt az alábbi két hiteles okmány (II. k. Járásbírói iktatói bizonyítvány.)

Az első okmány Rechnitz Frigyes Bódog könyveinek hiteles kivonata, melylyel hitelesen igazolva van, hogy Rechnitz Frigyes Bódog könyveiben nevezettnek a f. 1884. Julius hórlézárt (mult czikkemben sajtó hibából „lejár“ szedetett tévesen), tartozásai közt az én 50 frtos váltói követélesem szerepel; be van bizonyítva tehát, hogy Rechnitz Frigyes Bódognak azon állítása, miképe a tartozás könyveiben csak f. évi augusztus hó 5-én szerepelne: határozottan nem igaz.

A másik okmány bizonyítja, hogy az érdeklött végrehajtás Rechnitz Frigyes Bódog ellen f. évi augusztus hó 4-én lett megkérve, és elrendelve, hogy tehát csak f. évi augusztus 4-én nyert kiküldetésemmel fogva Julius hóban a midőn követélesem Rechnitz Frigyes Bódog könyvei szerint is fennállott arról: hogy ellenében végrehajtás fog e vezetetni, a hogy arra én leszek-e kiküldve, tudomással nem bírtattam.

Látni való ezekből, hogy ha Rechnitz Frigyes Bódog ur „a végrehajtó és becsfás“ czikk tartamára az esküt letenne: hamisan esküdnék.

Most már nem is tartom érdemesnek cikizkírot arra, hogy nyilatkozatára s abban foglalt halmaz valótlanúságra bővebben reflectáljak; a fentebb bemutatott bizonyítványokkal szemben olyan embernek, aki maga tiltakozik az ellen, hogy költsön pénzt valaha valakinek visszafizetett volna, aki még az érdeklött cikkben és vagyonbuktott létre az anyosa által bejelentett követelés hitelesnek csinal reclamat, aki nyilatkozatában azt maga kimondja, hogy üzletéből hitelezői egy részének kezi zálog fejében portékákat adott, a büntető törvénykönyv 414. sz. 3-ik pontjának tiltó rendelkezése ellenére, olyan embernek mondom a közönség nem fog hitelt adni.

Cikizkíroinak tehát jobb lenne hallgatni, mert igaz a mit ő mond, hogy „ha esik, a kutya is hiába rázza magát, azért mégis csak nedves marad“, az is igaz, hogy ha rossz idők járnak, hiába rugdal a számar, az idő mégsem változik, végre az is igaz, hogy különösen „a hazug nyilatkozó egyik kelepceből a másikba is eshetik.“

Debreczen, 1884. évi Október hó 29. Sugár Gyula, bir. vjható.

Hitelezők számlája. Tartozik: 1884. Juli 23. fol. 24. fl. 4.50. Aug. 5.30. 25 frt 33, 34 75. 1884. Junius 30. Áru-számlának 19., 15.15 1884. Aug. 5. Eror f. 1., 1884. Juni 21. Váltó 40.80 kr. fol. 21. fol. 31. 62. 60. frt 103.40, 1884. Junius 30. Schenk F. helyt. butor 21. 150, 1884. Julius 30. f. 112. 55. fol. 25., 1884. Julius 25. f. 6. 20. fol. 24., 1884. Julius átvitel a 8 oldalra 493.56, 1884. Aug. 5. Penztár számla 32. 24.40. Követel: 1884. Junius 21. Wertheimer Lipót helyben 34.75. 1884. Junius 21. Weiser Ede Kassa 9.52, 1884. Junius 21. Wenzel és Rosenthal Bécs 15.84, 1884. Junius 21. Klein Pestr. Bpest 32.95, 1894. Junius 23. Özyegy Kramer Lipótné 33.42, 1884. Junius 23. Szentvándó-váltó cukorgyár, cselekvői-váltó 512.42, 1884. Junius 23. Kutasy Imre helyben 103.40, 1884. Junius 30. Schenk F. helyben 565., 1881. Julius 30. Klein F. Lip. Bpest 232.55, 1884. Julius 3. Breuer F. Testv. 82.15, 1884. Julius 3. Adamovich Neusatz 375.60, 1884. Julius 3. T. Pollak és fia Bpest 493.56, 1884. Julius 11. Szelencsi E. Kassa 95.40, 1884. Julius 11. Wieser E. Kassa 54.50, 1884. Julius 11. Klein Ign. Bpest 24.40, 1884. Julius 11. Lausevitz, Stojkovits 17.01, 1881. Julius 11. Pongrácz Géza helyben 97.74, 1884. Julius 11. Union-társaság Augsburg 45.64, 1884. Julius 11. Thern Márton Igló 15.11, 1884. Julius 31. Sugár végrehajtó helyben 50.

Hogy jelen könyvkivonat a DesCombes Henrik ügyvéd s debreczeni lakos részéről előttem felmutatott, állítólag Rechnitz Frigyes Bódog debreczeni bejegyzett s jelenleg csőd alatt álló czg főkönyv huszonegyedik lapjának — mely könyv kilencz forint hetvenöt krajczáros bélyeggel van ellátva, háromszáz egyes lapot tartalmaz — „hitelezők számlája“ teteleivel és szám szerint egyező, ezennel bizonyított.

Kelt Debreczenben, ezernyolcszáznyolcvannegyedik (1884.) évi október huszonkilenczedik (29.) napján.

Nánássy László, kir. közjegyző.

Bizonyítvány. Atulírott által igazoltatik, hogy Hajdu Gyula Rechnitz Frigyes Bódog ellen f. év augusztus 4-én 6625/84. sz. a. 412 frt 68 kr. erejéig biztosítási végrehajtási kérvényt adott be a debreczeni kir. járásbírószághoz. Debreczen, 1884. október 29-én.

Göböl István, jbt. iktató.

*) E rovatban közlöttékért neme vállal felelőséget a Szerk.

